

Закон о решавању сукоба закона са прописима других земаља

+ **Види:**

[чл. 1. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Закон је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. [43/82](#), [72/82](#) и [46/96](#). Престао је да се примењује у РЦГ у делу који је супротан Закону о инсолвентности привредних друштава - види: [чл. 142. Закона -6/2002-25](#). Види: [чл. 69. Закона - РС, 46/2006-176](#).

Глава прва

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овај закон садржи правила о одређивању меродавног права за статусне, породичне и имовинске, односно друге материјалноправне односе с међународним елементом.

Овај закон садржи и правила о надлежности судова и других органа Савезне Републике Југославије за расправљање односа из става 1. овог члана, правила поступка и правила за признање и извршење страних судских и арбитражних одлука.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 2.

Ако у овом закону нема одредбе о праву меродавном за неки однос из члана 1. став 1. овог закона, сходно се примењују одредбе и начела овог закона, начела правног поретка Савезне Републике Југославије и начела међународног приватног права.

+ **Види:**

[тач. 1. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 3.

Одредбе овог закона не примењују се на односе из члана 1. овог закона ако су регулисани другим савезним законом или међународним уговорима.

+ Судска пракса

Члан 4.

Не примењује се право стране државе ако би његово дејство било супротно Уставом СРЈ утврђеним основама друштвеног уређења.

+ Види:

чл. 8. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 5.

Не примењује се право стране државе које би било меродавно по одредбама овог или другог савезног закона ако би његово примењивање имало за циљ избегавање примењивања права Савезне Републике Југославије.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 6.

Ако би по одредбама овог закона требало применити право стране државе, узимају се у обзир његова правила о одређивању меродавног права.

Ако правила стране државе о одређивању меродавног права узвраћају на право Савезне Републике Југославије, примениће се право Савезне Републике Југославије, не узимајући у обзир правила о одређивању меродавног права.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 7.

Ако овим или другим савезним законом није друкчије одређено, сматра се да су правни посао и правна радња у погледу облика пуноважни ако су пуноважни било по праву места где је правни посао закључен, односно правна радња предузета било по праву које је меродавно за садржину правног посла, односно правне радње.

Члан 8.

За застарелост је меродавно право које је меродавно за садржину правног посла, односно правне радње.

+ Судска пракса

Члан 9.

Право стране државе примењује се према свом смислу и појмовима које садржи.

Члан 10.

Ако је меродавно право државе чији правни поредак није јединствен а правила овог

закона не упућују на одређено правно подручје у тој држави, меродавно право одређује се по правилима тог правног поретка.

Ако се меродавно право државе чији правни поредак није јединствен не може утврдити на начин предвиђен у ставу 1. овог члана, меродавно је право подручја у тој држави са којим постоји најближа веза.

Члан 11.

Ако лице које је југословенски држављанин има и држављанство неке друге државе, за примењивање овог закона сматра се да има само југословенско држављанство.

Ако лице које није југословенски држављанин има два или више страних држављанстава, за примењивање овог закона сматра се да има држављанство оне државе чији је држављанин и у којој има пребивалиште.

Ако лице из става 2. овог члана нема пребивалиште ни у једној од држава чији је држављанин, за примењивање овог закона сматра се да има држављанство оне државе чији је држављанин и с којом је у најближој вези.

+ **Види:**

[чл. 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 12.

Ако лице нема држављанство или се његово држављанство не може утврдити, меродавно право одређује се према његовом пребивалишту.

Ако лице из става 1. овог члана нема пребивалиште или се оно не може утврдити, меродавно право одређује се према његовом боравишту.

Ако се ни боравиште лица из става 1. овог члана не може утврдити, меродавно је право Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 13.

Суд или други надлежни орган ће по службеној дужности утврдити садржину страног меродавног права.

Орган из става 1. овог члана може затражити обавештење о страном праву од савезног органа надлежног за послове правде.

Странке у поступку могу поднети и јавну исправу о садржини страног права.

+ **Види:**

[чл. 9. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Глава друга

МЕРОДАВНО ПРАВО

Члан 14.

За правну и пословну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.

Физичко лице које би према праву државе чији је оно држављанин било пословно неспособно, пословно је способно ако има пословну способност по праву места где је настала обавеза.

За лишење или ограничење пословне способности физичког лица меродавно је право из става 1. овог члана.

Одредба става 2. овог члана не примењује се на породичне и наследне односе.

Члан 15.

За стављање под старатељство и престанак старатељства, као и за односе између стараоца и лица под старатељством (штићеника), меродавно је право државе чији је држављанин лице под старатељством.

Привремене заштитне мере према страном држављанину и према лицу без држављанства који се налазе у Савезној Републици Југославији одређују се по праву Савезне Републике Југославије и трају док надлежна држава не донесе одлуку и не предузме потребне мере.

Одредба става 2. овог члана примењује се и у погледу заштите имовине одсутног страног држављанина и лица без држављанства која се налази на територији Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[тач. 2. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 16.

За проглашење несталог лица умрлим меродавно је право државе чији је држављанин било то лице у време нестанка.

Члан 17.

Припадност правног лица одређује се по праву државе по коме је оно основано.

Ако правно лице има стварно седиште у другој држави, а не у оној у којој је основано и по праву те друге државе има њену припадност, сматраће се правним лицем те државе.

+ **Судска пракса**

Члан 18.

За својинскоправне односе и друга права на ствари меродавно је право места где се ствар налази.

За односе из става 1. овог члана у погледу ствари које се налазе у превозу, меродавно је право места одредишта (опредељења).

За односе из става 1. овог члана на превозним средствима, меродавно је право државе

чију државну припадност имају та средства, ако прописима Савезне Републике Југославије није друкчије одређено.

+ **Види:**

чл. 2. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 19.

За уговор меродавно је право које су изабрале уговорне стране, ако овим законом или међународним уговором није друкчије одређено.

+ **Судска пракса**

Члан 20.

Ако није изабрано меродавно право и ако посебне околности случаја не упућују на друго право, као меродавно право примењује се:

1) за уговор о продаји покретних ствари - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште продавца;

2) за уговор о делу, односно за уговор о грађењу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште посленика (предузимача);

3) за уговор о пуномоћству - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште пуномоћника;

4) за уговор о посредовању - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште посредника;

5) за уговор о комисиону - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште комисионара;

6) за уговор о отпремању (шпедицији) - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште закуподавца;

8) за уговор о зајму - право места где се у време пријема понуда налазило пребивалиште, односно седиште зајмодавца;

9) за уговор о послузи - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште послоодавца;

10) за уговор о остави - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште оставопримца (депозитара);

11) за уговор о ускладиштењу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште складиштара;

12) за уговор о превозу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште превозиоца (возара);

13) за уговор о осигурању - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште осигуравача;

14) за уговор о ауторском праву - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште аутора;

15) за уговор о поклону - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште поклонодавца;

16) за берзанске послове - право седишта берзе;

17) за уговор о самосталним банкарским гаранцијама - право места где се у време закључења уговора налазило седиште даваоца гаранције;

18) за уговор о преносу технологије (лиценци, и др.) - право места где се у време закључења уговора налазило седиште примаоца технологије;

19) за имовинска потраживања из уговора о раду - право државе у којој се рад обавља или се обављао;

20) за друге уговоре - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште понудиоца.

+ Судска пракса

Члан 21.

За уговоре који се односе на непокретности искључиво је меродавно право државе на чијој се територији налази непокретност.

Члан 22.

У односима између уговорних страна, ако уговорне стране нису друкчије уговориле, право из члана 20. овог закона меродавно је и за:

1) одређивање часа од ког стицалац, односно преузималац покретне ствари има право на производе и плодове ствари;

2) одређивање часа од ког стицалац, односно преузималац сноси ризик у вези са стварима.

Члан 23.

Право места где се ствар мора предати меродавно је, ако уговорне стране нису друкчије уговориле, за начин предаје ствари и за мере које треба преузети ако се одбије предузимање ствари.

Члан 24.

На дејство уступања потраживања или преузимања дуга према дужнику, односно повериоцу који нису учествовали у уступању, односно преузимању, примениће се право које је меродавно за потраживање, односно дуг.

Члан 25.

На акцесорни правни посао, ако није друкчије одређено, примениће се право меродавно за главни правни посао.

Члан 26.

За једностранни правни посао меродавно је право државе дужниковог пребивалишта, односно седишта.

Члан 27.

На стицање без основа примењује се право меродавно за правни однос који је настао, био очекиван или претпостављен, а поводом ког је настало стицање.

За пословодство без налога меродавно је право места где је радња пословође извршена.

За обавезе из употребе ствари без пословодства и за друге вануговорне обавезе које не извиру из одговорности за штету меродавно је право места где су се догодиле чињенице које су проузроковале обавезу.

Члан 28.

За вануговорну одговорност за штету, ако за поједине случајеве није друкчије одређено, меродавно је право места где је радња извршена или право места где је последица наступила, зависно од тога које је од та два права повољније за оштећеника.

Право из става 1. овог члана меродавно је и за вануговорну одговорност за штету која је настала у вези са правним односима из члана 27. овог закона.

За противправност радње меродавно је право места где је радња извршена или где је последица наступила, а ако је радња извршена или је последица наступила на више места - довољно је да је радња противправна по праву било ког од тих места.

+ Судска пракса

Члан 29.

Ако је догађај из ког произлази обавеза за накнаду штете настао на броду на отвореном мору или у ваздухоплову, као право места где су се догодиле чињенице које су проузроковале обавезу накнаде штете сматра се право државе чију припадност брод има, односно право државе у којој је ваздухоплов регистрован.

Члан 30.

За наслеђивање меродавно је право државе чији је држављанин био оставилац у време смрти.

За способност за прављење тестамент меродавно је право државе чије је држављанство завешталац имао у моменту састављања тестамент.

+ Судска пракса

Члан 31.

Тестамент је пуноважан у погледу облика ако је пуноважан по једном од следећих права:

- 1) по праву места где је тестамент састављен;
- 2) по праву државе чији је држављанин био завешталац било у време располагања тестаментом било у време смрти;
- 3) по праву завештаочевог пребивалишта било у време располагања тестаментом било у време смрти;
- 4) по праву завештаочевог боравишта било у време располагања тестаментом било у време смрти;

5) по праву Савезне Републике Југославије;

б) за непокретност - и по праву места где се непокретност налази.

Опозивање тестаментa је пуноважно у погледу облика ако је тај облик пуноважан по било ком праву према коме је, у складу са одредбама става 1. овог члана, тестамент могао бити пуноважно састављен.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 32.

У погледу услова за закључење брака меродавно је, за свако лице, право државе чији је оно држављанин у време ступања у брак.

И кад постоје услови за закључење брака по праву државе чији је држављанин лице које жели да закључи брак пред надлежним органом Савезне Републике Југославије, неће се дозволити закључење брака ако, у погледу тог лица, постоје по праву Савезне Републике Југославије сметње које се односе на постојање ранијег брака, сродство и неспособност за расуђивање.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 33.

За форму брака меродавно је право места у коме се брак закључује.

Члан 34.

За неважност брака (непостојање је ништавост) меродавно је било које право по коме је брак закључен у смислу члана 32. овог закона.

Члан 35.

За развод брака меродавно је право државе чији су држављани оба брачна друга у време подношења тужбе.

Ако су брачни другови држављани различитих држава у време подношења тужбе, за развод брака меродавна су кумулативно права обе државе чији су они држављани.

Ако се брак не би могао развести по праву одређеном у ставу 2. овог члана, за развод брака меродавно је право Савезне Републике Југославије ако је један од брачних другова имао у време подношења тужбе пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Ако је један од брачних другова југословенски држављанин који нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, а брак се не би могао развести по праву одређеном у ставу 2. овог члана, за развод брака меродавно је право Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 36.

За личне и законске имовинске односе брачних другова меродавно је право државе чији

су они држављани.

Ако су брачни другови држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој имају пребивалиште.

Ако брачни другови немају ни заједничко држављанство ни пребивалиште у истој држави, меродавно је право државе у којој су имали последње заједничко пребивалиште.

Ако се меродавно право не може одредити према ст. 1. до 3. овог члана, меродавно је право Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 37.

За уговорне имовинске односе брачних другова меродавно је право које је у време закључења уговора било меродавно за личне и законске имовинске односе.

Ако право одређено у ставу 1. овог члана предвиђа да брачни другови могу изабрати право које је меродавно за брачно-имовински уговор, меродавно је право које су они изабрали.

Члан 38.

Ако је брак неважећи или је престао, за личне и законске имовинске односе меродавно је право одређено у члану 36. овог закона.

У случајевима наведеним у члану 36. овог закона за уговорне имовинске односе брачних другова меродавно је право одређено у члану 37. овог закона.

Члан 39.

За имовинске односе лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право државе чији су они држављани.

Ако лица из става 1. овог члана немају исто држављанство, меродавно је право државе у којој имају заједничко пребивалиште.

За уговорне имовинске односе између лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право које је у време закључења уговора било меродавно за њихове имовинске односе.

Члан 40.

За односе између родитеља и деце меродавно је право државе чији су они држављани.

Ако су родитељи и деца држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој сви они имају пребивалиште.

Ако су родитељи и деца држављани различитих држава, а немају пребивалиште у истој држави, меродавно је право Савезне Републике Југославије ако је дете или који од родитеља југословенски држављанин.

За односе између родитеља и деце који нису предвиђени у ст. 1. до 3. овог члана меродавно је право државе чији је држављанин дете.

+ **Види:**

Члан 41.

За признавање, утврђивање или оспоравање очинства, односно материнства меродавно је право државе чији је држављанин у време рођења детета било лице чије се очинство, односно материнство признаје, утврђује или оспорава.

Члан 42.

За обавезу издржавања између крвних сродника, осим родитеља и деце, или за обавезу издржавања сродника по тазбини меродавно је право државе чији је држављанин сродник од ког се захтева издржавање.

Члан 43.

За позакоњење меродавно је право државе чији су држављани родитељи, а ако родитељи нису држављани исте државе - право државе оног родитеља, по коме је позакоњење пуноважно.

Ако по праву одређеном у ставу 1. овог члана нема услова за позакоњење, а родитељи и дете имају пребивалиште у Савезној Републици Југославији, меродавно је право Савезне Републике Југославије.

За пристанак детета, другог лица или државног органа за позакоњење, меродавно је право државе чији је држављанин дете.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 44.

За услове заснивања усвојења и престанка усвојења меродавно је право државе чији су држављани усвојилац и усвојеник.

Ако су усвојилац и усвојеник држављани различитих држава, за услове заснивања усвојења и престанка усвојења меродавна су кумулативно права обе државе чији су они држављани.

Ако брачни другови заједнички усвајају, поред права државе чији је држављанин усвојеник, меродавна су за услове заснивања усвојења и престанка усвојења и права држава чији су држављани и један и други брачни друг.

За облик усвојења меродавно је право места где се усвојење заснива.

Члан 45.

За дејство усвојења меродавно је право државе чији су држављани усвојилац и усвојеник у време заснивања усвојења.

Ако су усвојилац и усвојеник држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој имају пребивалиште.

Ако су усвојилац и усвојеник држављани различитих држава, а немају пребивалиште у истој држави, меродавно је право Савезне Републике Југославије ако је један од њих

југословенски држављанин.

Ако у случају из става 3. овог члана ни усвојилац ни усвојеник нису југословенски држављани, меродавно је право државе чији је држављанин усвојеник.

+ **Види:**

[чл. 3. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Глава трећа

НАДЛЕЖНОСТ И ПОСТУПАК

1. Надлежност суда и других органа Савезне Републике Југославије у стварима с међународним елементом

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 46.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако тужени има пребивалиште, односно седиште у Савезној Републици Југославији.

Ако тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији нити у којој другој држави, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако тужени има боравиште у Савезној Републици Југославији.

Ако су парничне странке југословенски држављани, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад тужени има боравиште у Савезној Републици Југославији.

Ако у парници има више тужених са својством материјалних супарничара, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад један од тужених има пребивалиште, односно седиште у Савезној Републици Југославији.

Кад се о правном односу одлучује у ванпарничном поступку, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако лице према коме је поднесен захтев има пребивалиште, односно седиште у Савезној Републици Југославији, а кад у поступку учествује само једно лице - ако то лице има пребивалиште, односно седиште у Савезној Републици Југославији, осим ако овим законом није друкчије одређено.

+ **Види:**

[тач. 3. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 47.

Искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји кад је то овим или другим савезним законом изричито одређено.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ Судска пракса

Члан 48.

Ако у иностраној држави постоји надлежност иностраног суда у споровима против југословенских држављана по критеријумима о надлежности којих нема у одредбама о надлежности суда Савезне Републике Југославије, ти критеријуми ће бити меродавни за постојање надлежности суда Савезне Републике Југославије у споровима у којима је тужени држављанин те стране државе.

+ Види:

чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 49.

Странке се могу споразумети о надлежности иностраног суда само ако је бар један од њих страни држављанин или правно лице са седиштем у иностранству, а није у питању спор за који постоји, по одредбама овог или другог савезног закона, искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије.

Странке се могу споразумети о надлежности суда Савезне Републике Југославије ако је бар једна странка југословенски држављанин или правно лице са седиштем у Савезној Републици Југославији.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се кад је у питању надлежност у стварима из чл. 61. до 70. овог закона.

+ Види:

чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 50.

Кад надлежност суда Савезне Републике Југославије зависи од пристанка туженог да суди суд Савезне Републике Југославије, сматра се да је тужени дао пристанак подношењем одговора на тужбу, односно приговора на платни налог, а није оспорио надлежност, или се упустио у расправљање.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 51.

Кад је одредбама овог закона надлежност суда Савезне Републике Југославије одређена под претпоставком да парнична странка има југословенско држављанство, та надлежност постоји и за лица без држављанства која имају пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује и на надлежност других органа Савезне Републике Југославије.

+ Види:

[чл. 11.](#) и [12.](#) Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ [Судска пракса](#)

Члан 52.

У споровима против југословенских држављана који живе у иностранству, где су их на службу или на рад упутили државни орган, предузеће или друго правно лице, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако су они имали пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

+ **Види:**

[тач. 4.](#) Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.

[чл. 4.](#) Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ [Судска пракса](#)

Члан 53.

У споровима о вануговорној одговорности за штету надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако та надлежност постоји по одредбама члана 46. и чл. 50. до 52. овог закона или ако је штета настала на територији Савезне Републике Југославије.

Одредба става 1. овог члана примењиваће се и у споровима против заједнице осигурања имовине и лица ради накнаде штете трећим лицима на основу прописа о непосредној одговорности те заједнице, као и у споровима о регресним захтевима по основу накнаде штете против регресних дужника.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ [Судска пракса](#)

Члан 54.

У споровима о имовинскоправним захтевима надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако се на територији Савезне Републике Југославије налази имовина туженог или предмет који се тужбом тражи.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и у споровима због обавеза насталих за време боравка туженог у Савезној Републици Југославији.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ [Судска пракса](#)

Члан 55.

У споровима против физичког или правног лица које има седиште у иностранству, за обавезе које су настале у Савезној Републици Југославији или које се морају извршити на територији Савезне Републике Југославије надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако то лице има на територији Савезне Републике Југославије своје представништво или заступништво или ако је у Савезној Републици Југославији седиште

правног лица коме је поверено вршење његових послова.

+ **Види:**

[чл. 5. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 56.

Искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји у споровима о праву својине и о другим стварним правима на непокретности, у споровима због сметања поседа на непокретности, као и у споровима насталим из закупних или најамних односа у погледу непокретности, или из уговора о коришћењу стана или пословних просторија, ако се непокретност налази на територији Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[тач. 5. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 6. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 57.

У споровима због сметања поседа на покретним стварима надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји по одредбама члана 46. и чл. 50. и 51. овог закона или ако је на територији Савезне Републике Југославије настало сметање.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 58.

У споровима о праву својине, заложном праву и другим правима, на ваздухоплову, поморском броду и броду унутрашње пловидбе, као и о закупним односима у погледу ваздухоплова и брода, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад се на територији Савезне Републике Југославије води уписник у који је ваздухоплов, односно брод уписан.

У споровима због сметања поседа на ваздухоплову и броду из става 1. овог члана надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад се на територији Савезне Републике Југославије води уписник у који је ваздухоплов, односно брод уписан, или кад је на територији Савезне Републике Југославије настало сметање.

+ **Види:**

[чл. 7. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 59.

У споровима о имовинским односима брачних другова у погледу имовине у Савезној Републици Југославији надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, а тужилац у време подношења тужбе има пребивалиште или боравиште у Савезној Републици Југославији.

Ако се претежни део имовине налази у Савезној Републици Југославији, а други део у иностранству, суд Савезне Републике Југославије може одлучивати о имовини која се налази у иностранству само у спору у коме се одлучује и о имовини у Савезној Републици Југославији, и то само ако тужени пристаје да суди суд Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 60.

Одредбама члана 59. овог закона не дира се у одредбе о искључивој надлежности судова Савезне Републике Југославије у имовинскоправним споровима.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о имовинским односима брачних другова по одредбама овог закона постоји без обзира на то да ли брак траје или је престао, или је утврђено да брак не постоји.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 61.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји у споровима ради утврђивања постојања или непостојања брака, поништаја брака или развода брака (брачни спорови) и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији:

1) ако су оба брачна друга југословенски држављани, без обзира на то где имају пребивалиште, или

2) ако је тужилац југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, или

3) ако су брачни другови имали своје последње пребивалиште у Савезној Републици Југославији, а тужилац у време подношења тужбе има пребивалиште или боравиште у Савезној Републици Југославији.

Ако је тужени брачни друг југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, надлежност суда Савезне Републике Југославије је искључива.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 62.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима из члана 61. овог закона постоји и кад су брачни другови страни држављани који су имали последње заједничко пребивалиште у Савезној Републици Југославији или кад тужилац има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, али само ако у тим случајевима тужени пристаје да суди суд Савезне Републике Југославије и ако је по прописима државе чији су држављани брачни другови допуштена та надлежност.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 63.

У споровима за развод брака надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и ако је тужилац југословенски држављанин, а право државе чији би суд био надлежан не предвиђа установу развода брака.

+ **Види:**

[тач. 6. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 64.

У споровима за утврђивање или оспоравање очинства или материнства надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, и то:

1) ако су тужилац и тужени југословенски држављани, без обзира на то где имају пребивалиште, или

2) ако је тужилац југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Ако је тужба поднесена против детета које је југословенски држављанин и има пребивалиште, односно боравиште у Савезној Републици Југославији, надлежност суда Савезне Републике Југославије је искључива.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 65.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима из члана 64. овог закона постоји и кад су странке страни држављани ако тужилац или један од тужилаца има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, али само ако тужени пристаје да суди суд Савезне Републике Југославије и ако је по прописима државе чији је он држављанин допуштена та надлежност.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 66.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји у споровима о чувању, подизању и васпитању деце која су под родитељским старањем и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији, ако су оба родитеља југословенски држављани.

Ако су тужени и дете југословенски држављани и ако обоје имају пребивалиште у Савезној Републици Југославији, надлежност суда Савезне Републике Југославије је искључива.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана, као и одредбе члана 46. овог закона, сходно се примењују и на одређивање надлежности других органа Савезне Републике Југославије кад одлучују о

чувању, подизању и васпитању деце под родитељским старањем.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) и [12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 67.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о законском издржавању деце постоји и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији:

- 1) ако дете подноси тужбу и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији, или
- 2) ако су тужилац и тужени југословенски држављани, без обзира на то где имају пребивалиште, или
- 3) ако је тужилац малолетно дете и југословенски је држављанин.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о законском издржавању који нису наведени у ставу 1. овог члана постоји и кад тужени нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији ако је тужилац југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о законском издржавању између брачних другова и између бивших брачних другова постоји и ако су брачни другови имали своје последње заједничко пребивалиште у Савезној Републици Југославији, а тужилац у време суђења и даље има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) и [12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 68.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије у споровима о законском издржавању постоји и ако тужени има имовину у Савезној Републици Југославији из које се може наплатити издржавање.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 69.

Приликом одлучивања о лишењу и враћању родитељског права, продужењу родитељског права, стављању родитеља у положај стараоца у погледу управљања дечијом имовином, оглашењу детета рођеним у браку, као и приликом одлучивања о другим стварима које се односе на лично стање и односе између родитеља и деце, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад не постоје претпоставке из члана 46. став 4. овог закона ако су подносилац захтева и лице према коме се подноси захтев југословенски држављани, односно кад у поступку учествује само једно лице ако је то лице југословенски држављанин.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) и [12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 70.

За давање дозволе за ступање у брак надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако је подносилац захтева југословенски држављанин, односно ако је један од подносилаца захтева југословенски држављанин, без обзира на то где лица која желе да ступе у брак имају пребивалишта.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије је искључива ако је малолетник који тражи дозволу за ступање у брак југословенски држављанин, односно ако су оба лица која желе да ступе у брак југословенски држављани, а брак се закључује у иностранству.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 71.

За расправљање непокретне заоставштине југословенских држављана постоји искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије ако се та заоставштина налази у Савезној Републици Југославији.

Ако се непокретна заоставштина југословенских држављанина налази у иностранству, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји само ако по праву државе у којој се налазе непокретности није надлежан њен орган.

Надлежност суда Савезне Републике Југославије за расправљање покретне заоставштине југословенских држављана постоји ако се покретности налазе на територији Савезне Републике Југославије или ако по праву државе у којој се покретности налазе није надлежан страни орган, односно ако тај орган одбија да расправља заоставштину.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и на спорове о потраживањима поверилаца према заоставштини.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 72.

За расправљање непокретне заоставштине страног држављанина постоји искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије ако се непокретности налазе у Савезној Републици Југославији.

За расправљање покретне заоставштине страног држављанина која се налази у Савезној Републици Југославији надлежан је суд Савезне Републике Југославије, осим ако у држави оставиоца суд није надлежан за расправљање покретне имовине југословенских држављана.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и у споровима о потраживањима поверилаца према заоставштини.

Кад не постоји надлежност суда Савезне Републике Југославије за расправљање заоставштине страног држављанина, суд може одредити мере за обезбеђење заоставштине и за заштиту права према заоставштини која се налази у Савезној Републици Југославији.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ Судска пракса

Члан 73.

За расправљање непокретне заоставштине лица без држављанства, лица чије се држављанство не може утврдити или лица које има статус избеглице, искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако се непокретност налази на територији Савезне Републике Југославије.

За расправљање покретне заоставштине лица без држављанства, лица чије се држављанство не може утврдити или лица које има статус избеглице, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји ако се покретности налазе у Савезној Републици Југославији или ако је оставилац у време смрти имао пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и у споровима о потраживањима поверилаца према заоставштини.

Ако оставилац није имао пребивалиште у Савезној Републици Југославији, сходно ће се примењивати одредбе које важе за расправљање заоставштине страног држављанина, подразумевајући под страном државом државу у којој је оставилац у време смрти имао пребивалиште.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 74.

Орган Савезне Републике Југославије је искључиво надлежан да одлучује о усвојењу и о престанку усвојења лица које је југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Орган Савезне Републике Југославије надлежан је да одлучује о усвојењу и о престанку усвојења ако је лице које усваја југословенски држављанин и има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Кад брачни другови заједнички усвајају, за надлежност органа Савезне Републике Југославије довољно је да је један од брачних другова југословенски држављанин и да има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

+ Види:

чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 75.

Орган Савезне Републике Југославије искључиво је надлежан у стварима старатељства југословенских држављана, без обзира на то где имају пребивалиште, ако овим законом није друкчије одређено.

+ Види:

чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

Члан 76.

Орган Савезне Републике Југославије неће донети одлуку и предузимати мере у стварима старатељства југословенских држављанина који има пребивалиште у иностранству ако утврди да је орган надлежан по праву стране државе донео одлуку или предузео мере којима је обезбеђена заштита личности, права и интереса југословенског држављанина.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 77.

Орган Савезне Републике Југославије предузеће неопходне привремене мере ради заштите личности, права и интереса страног држављанина који се налази или има имовину у Савезној Републици Југославији, о чему ће обавестити орган државе чији је држављанин то лице.

Орган Савезне Републике Југославије донеће одлуку и предузеће мере у стварима старатељства страног држављанина који има пребивалиште у Савезној Републици Југославији ако заштиту његове личности, права и интереса није обезбедио орган државе чији је он држављанин.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 78.

Суд Савезне Републике Југославије искључиво је надлежан за проглашење несталог југословенског држављанина умрлим, без обзира на то где је имао пребивалиште.

Пред судом Савезне Републике Југославије може се по праву Савезне Републике Југославије доказивати смрт страног држављанина који је умро на територији Савезне Републике Југославије.

+ **Види:**

[чл. 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

2. Остале одредбе

Члан 79.

За страначку и парничну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.

Ако страни држављанин није парнично способан по одредби става 1. овог члана, а парнично је способан по праву Савезне Републике Југославије, може сам предузимати радње у поступку.

Законски заступник страног држављанина из става 2. овог члана може предузимати радње у поступку само док тај страни држављанин не изјави да сам преузима вођење парнице.

За страначку способност страног правног лица меродавно је право предвиђено у члану 17. овог закона.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ Судска пракса

Члан 80.

Суд Савезне Републике Југославије прекинуће поступак на захтев странке ако је у току спор пред страним судом у истој правној ствари и између истих странака, и то:

- 1) ако је прво пред страним судом покренут поступак по односном спору;
- 2) ако је у питању спор за чије суђење не постоји искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије;
- 3) ако постоји узајамност.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 81.

За оцену надлежности суда Савезне Републике Југославије од значаја су чињенице које постоје у време у које парница почиње да тече.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 82.

Кад страни држављанин или лице без држављанства које нема пребивалиште у Савезној Републици Југославији покреће парницу пред судом Савезне Републике Југославије, дужан је да туженом, на његов захтев, обезбеди парничне трошкове.

Тужени је дужан да захтев из става 1. овог члана стави најдоцније на припремном рочишту, а ако припремно рочиште није одржано - на првом рочишту за главну расправу пре него што се упусти у расправљање о главној ствари, односно чим је сазнао да постоје претпоставке за тражење обезбеђења.

Обезбеђење парничних трошкова даје се у новцу, али суд може одобрити да се обезбеђење даје и у другом погодном облику.

+ Види:

чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.

+ Судска пракса

Члан 83.

Тужени нема право на обезбеђење парничних трошкова:

- 1) ако у држави чији је држављанин тужилац југословенски држављани нису дужни да дају обезбеђење;
- 2) ако тужилац ужива у Савезној Републици Југославији право азила;

3) ако се тужбени захтев односи на потраживање тужиоца из његовог радног односа у Савезној Републици Југославији;

4) ако су у питању брачни спорови или спорови о утврђивању или оспоравању очинства или материнства и ако је у питању законско издржавање;

5) ако је у питању менична или чековна тужба, противтужба или издавање платног налога.

У случају сумње да ли су југословенски држављани, у смислу тачке 1. става 1. овог члана, дужни да дају обезбеђење у држави чији је држављанин тужилац, објашњење даје савезни орган надлежан за послове правде.

+ **Види:**

[чл. 9, 11. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 84.

Суд ће у решењу којим се усваја захтев за обезбеђење парничних трошкова одредити износ обезбеђења и рок у коме се обезбеђење мора дати, а упозориће тужиоца на последице које закон предвиђа ако не буде доказано да је обезбеђење дато у одређеном року.

Ако тужилац у одређеном року не докаже да је дао обезбеђење за парничне трошкове, сматраће се да је тужба повучена, односно да је тужилац одустао од правног лека ако је захтев за обезбеђење стављен тек у поступак поводом правног лека.

Тужени који је благовремено ставио захтев да му тужилац обезбеди парничне трошкове није дужан да настави поступак у главној ствари све док се правноснажно не одлучи о његовом захтеву, а ако захтев буде усвојен - док тужилац не положи обезбеђење.

Ако суд одбије захтев за обезбеђење парничних трошкова, може одлучити да се поступак настави и пре него што решење о одбијању постане правноснажно.

+ [Судска пракса](#)

Члан 85.

Страни држављани имају право на ослобођење од плаћања парничних трошкова под условима узајамности.

У случају сумње у постојање узајамности, у погледу ослобођења од плаћања парничних трошкова објашњење даје савезни орган надлежан за послове правде.

Узајамност из става 1. овог члана не представља услов за остваривање права на ослобађање од плаћања парничних трошкова, ако страни држављанин има пребивалиште у Савезној Републици Југославији.

Лице без држављанства има право на ослобађање од плаћања парничних трошкова ако има пребивалиште или боравиште у Савезној Републици Југославији.

+ **Види:**

[тач. 7. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 9. и 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Глава четврта

ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ ОДЛУКА

1. Признање и извршење страних судских одлука

Члан 86.

Страна судска одлука изједначује се са одлуком суда Савезне Републике Југославије и производи правно дејство у Савезној Републици Југославији само ако је призна суд Савезне Републике Југославије.

Страном судском одлуком у смислу става 1. овог члана сматра се и поравнање закључено пред судом (судско поравнање).

Страном судском одлуком сматра се и одлука другог органа која је у држави у којој је донесена изједначена са судском одлуком, односно судским поравнањем ако се њоме регулишу односи предвиђени у члану 1. овог закона.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 87.

Страна судска одлука признаће се ако је подносилац захтева за признање уз ту одлуку поднео и потврду надлежног страног суда, односно другог органа о правноснажности те одлуке по праву државе у којој је донесена.

+ [Судска пракса](#)

Члан 88.

Суд Савезне Републике Југославије одбиће признање стране судске одлуке ако поводом приговора лица против кога је та одлука донесена утврди да то лице није могло учествовати у поступку због неправилности у поступку.

Нарочито ће се сматрати да лице против кога је донесена страна судска одлука није могло учествовати у поступку због тога што му позив, тужба или решење којим је започет поступак није било лично достављено, односно што уопште није ни покушано лично, осим ако се на било који начин упустило у расправљање о главној ствари у првостепеном поступку.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 89.

Страна судска одлука неће се признати ако у односној ствари постоји искључива надлежност суда или другог органа Савезне Републике Југославије.

Ако тужени тражи признање стране судске одлуке која је донесена у брачном спору или

ако то тражи тужилац, а тужени се не противи, искључива надлежност суда Савезне Републике Југославије није сметња за признање те одлуке.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 90.

Страна судска одлука неће се признати ако је у истој ствари суд или други орган Савезне Републике Југославије донео правноснажну одлуку или ако је у Савезној Републици Југославији призната нека друга страна судска одлука која је донесена у истој ствари.

Суд ће застати са признањем стране судске одлуке ако је пред судом Савезне Републике Југославије у току раније покренута парница у истој правној ствари и међу истим странкама, и то до правноснажног окончања те парнице.

+ **Види:**

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 91.

Страна судска одлука неће се признати ако је у супротности са Уставом СРЈ утврђеним основама друштвеног уређења.

+ **Види:**

[чл. 8. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 92.

Страна судска одлука неће се признати ако не постоји узајамност.

Непостојање узајамности није сметња за признање стране судске одлуке донесене у брачном спору и у спору ради утврђивања и оспоравања очинства или материнства, као и ако признање или извршење стране судске одлуке тражи југословенски држављанин.

Постојање узајамности у погледу признања стране судске одлуке претпоставља се док се супротно не докаже, а у случају сумње у постојање те узајамности, објашњење даје савезни орган надлежан за послове правде.

+ **Види:**

[чл. 9. и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 93.

Ако је при одлучивању о личном стању (статусу) југословенског држављанина требало по овом закону применити право Савезне Републике Југославије, страна судска одлука признаће се и кад је примењено страно право ако та одлука битно не одступа од права Савезне Републике Југославије које се примењује на такав однос.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) и [12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 94.

Одлуке страних судова које се односе на лично стање (статус) држављанина државе чија је одлука у питању признају се у Савезној Републици Југославији без преиспитивања од стране суда по члану 89. и чл. 91. и 92. овог закона.

Ако надлежни орган Савезне Републике Југославије сматра да се страна судска одлука односи на лично стање (статус) југословенског држављанина, таква одлука, да би била призната, подлеже преиспитивању по одредбама чл. 87. до 92. овог закона.

+ **Види:**

[чл. 11.](#) и [12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 95.

Ако се страна судска одлука односи на лично стање (статус) странаца који нису држављани државе која је донела ту одлуку, одлука ће се признати само ако испуњава услове за признање у држави чији су држављани односна лица.

Члан 96.

На извршење стране судске одлуке примењују се одредбе чл. 87. до 92. овог закона.

Подносилац захтева за извршење стране судске одлуке, поред потврде из члана 87. овог закона, треба да поднесе и потврду о извршности те одлуке по праву државе у којој је донесена.

+ **Судска пракса**

3. Признање и извршење страних арбитражних одлука

Члан 97.

- престао да важи -

+ **Види:**

[тач. 8. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

[чл. 69. Закона - 46/2006-176.](#)

Члан 98.

- престао да важи -

+ **Види:**

[чл. 69. Закона - 46/2006-176.](#)

+ **Судска пракса**

Члан 99.

- престао да важи -

+ Види:

[тач. 9. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

[чл. 8. и 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

[чл. 69. Закона - 46/2006-176.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 100.

- престао да важи -

+ Види:

[чл. 69. Закона - 46/2006-176.](#)

+ [Судска пракса](#)

4. Поступак признања и извршења страних судских и арбитражних одлука

Члан 101.

За признање и извршење страних судских одлука и страних арбитражних одлука месно је надлежан суд на чијем подручју треба спровести поступак признања, односно извршења.

Суд ће се ограничити на то да испита да ли постоје услови из чл. 86. до 100. овог закона, а ако сматра за потребно, може тражити објашњење како од суда који је донео одлуку тако и од странака.

Против решења о признању, односно извршењу одлуке странке могу изјавити жалбу у року од 15 дана од дана достављања решења.

О жалби против решења из става 3. овог члана одлучује другостепени суд.

Ако о признању стране одлуке није донесено посебно решење, сваки суд може о признању те одлуке решавати у поступку као о претходном питању, али само са дејством за тај поступак.

Признање одлуке страног суда у стварима које се односе на лично стање (статус) овлашћен је да тражи свако ко за то има правни интерес.

+ [Судска пракса](#)

Глава пета

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 102.

Југословенски држављани могу у иностранству закључити брак пред овлашћеним

конзуларним представништвом или дипломатским представништвом Савезне Републике Југославије које врши конзуларне послове ако се томе не противи држава у којој се налази представништво Савезне Републике Југославије или ако је то предвиђено међународним уговором.

+ **Види:**

[чл. 10, 11, и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 103.

Послове старатељства за југословенске држављане који се налазе у иностранству врши конзуларно представништво или дипломатско представништво Савезне Републике Југославије које врши конзуларне послове ако се томе не противи држава у којој се налази представништво Савезне Републике Југославије, или ако је то предвиђено међународним уговором.

+ **Види:**

[чл. 11, и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 104.

Југословенском држављанину може у иностранству саставити тестамент, по одредбама које важе за састављање судског тестаента, конзуларно представништво или дипломатско представништво Савезне Републике Југославије које врши конзуларне послове.

+ **Види:**

[чл. 11, и 12. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 105.

Конзуларна представништва Савезне Републике Југославије или дипломатска представништва Савезне Републике Југославије у иностранству која врше конзуларне послове могу вршити оверу потписа, рукописа и преписа у складу са међународним уговорима и прописима земаља пријема.

+ **Види:**

[чл. 10, и 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Члан 106.

Уверење о савезним, републичким и покрајинским прописима који важе или који су важили у Савезној Републици Југославији, ради њихове употребе пред органима стране државе, издаје савезни орган надлежан за послове правде.

У уверењу из става 1. овог члана наводи се назив прописа, датум кад је донесен, односно кад је престао да важи и дословни текст одговарајућих одредаба тог прописа.

+ **Види:**

[чл. 9, и 11. Закона - СЛ СРЈ, 46/96-9.](#)

Глава шеста

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 107.

Одредбе овог закона неће се примењивати на односе који су настали пре ступања на снагу овог закона.

Члан 108.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) одредбе чл. 28. до 32, члана 70. став 5, члана 88. став 1, чл. 169. до 171, члан 178. и члан 222. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 36/77 и 36/80);

2) одредбе чл. 16. до 22. Уводног закона за Закон о парничном поступку ("Службени лист ФНРЈ", бр. 4/57);

3) одредба члана 26. Основног закона о браку ("Службени лист СФРЈ", бр. 28/65);

4) одредба члана 29. Основног закона о старатељству ("Службени лист СФРЈ", бр. 16/65);

5) одредбе чл. 187. и 188. Закона о наслеђивању ("Службени лист СФРЈ", бр. 42/65).

+ **Види:**

[тач. 10. Исправке - СЛ СФРЈ, 72/82-1645.](#)

Члан 109.

Овај закон ступа на снагу 1. јануара 1983. године.

ОСНОВНИ ТЕКСТ

Закон о решавању сукоба Закона са прописима других земаља у одређеним односима

Закон је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. 43/82.

Глава прва

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овај закон садржи правила о одређивању меродавног права за статусне, породичне и имовинске, односно друге материјалноправне односе с међународним елементом.

Овај закон садржи и правила о надлежности судова и других органа Социјалистичке

Федеративне Републике Југославије за расправљање односа из става 1. овог члана, правила поступка и правила за признање и извршење страних судских и арбитражних одлука.

Члан 2.

Ако у овом закону нема одредбе о праву меродавном на неки однос из члана 1. став 1. овог закона, сходно се примењују одредбе и начела овог закона, начела правног поретка Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и начела међународног приватног права.

Члан 3.

Одредбе овог закона не примењују се на односе из члана 1. овог закона ако су регулисани другим савезним законом или међународним уговорима.

Члан 4.

Не примењује се право стране државе ако би његово дејство било супротно Уставом СФРЈ утврђеним основама друштвеног уређења.

Члан 5.

Не примењује се право стране државе које би било меродавно по одредбама овог или другог савезног закона ако би његово примењивање имало за циљ избегавање примењивања права Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 6.

Ако би по одредбама овог закона требало применити право стране државе, узимају се у обзир његова правила о одређивању меродавног права.

Ако правила стране државе о одређивању меродавног права узвраћају на право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, примениће се право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, не узимајући у обзир правила о одређивању меродавног права.

Члан 7.

Ако овим или другим савезним законом није друкчије одређено, сматра се да су правни посао и правна радња у погледу облика пуноважни ако су пуноважни било по праву места где је правни посао закључен, односно правна радња предузета било по праву које је меродавно за садржину правног посла, односно правне радње.

Члан 8.

За застарелост је меродавно право које је меродавно за садржину правног посла, односно правне радње.

Члан 9.

Право стране државе примењује се према свом смислу и појмовима које садржи.

Члан 10.

Ако је меродавно право државе чији правни поредак није јединствен а правила овог закона не упућују на одређено правно подручје у тој држави, меродавно право одређује се по правилима тог правног поретка.

Ако се меродавно право државе чији правни поредак није јединствен не може утврдити на начин предвиђен у ставу 1. овог члана, меродавно је право подручја у тој држави са којим постоји најближа веза.

Члан 11.

Ако лице које је држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије има и држављанство неке друге државе, за примењивање овог закона сматра се да има само држављанство Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Ако лице које није држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије има два или више страних држављанстава, за примењивање овог закона сматра се да има држављанство оне државе чији је држављанин и у којој има пребивалиште.

Ако лице из става 2. овог члана нема пребивалиште ни у једној од држава чији је држављанин, за примењивање овог закона сматра се да има држављанство оне државе чији је држављанин и с којом је у најближој вези.

Члан 12.

Ако лице нема држављанство или се његово држављанство не може утврдити, меродавно право одређује се према његовом пребивалишту.

Ако лице из става 1. овог члана нема пребивалиште или се оно не може утврдити, меродавно право одређује се према његовом боравишту.

Ако се ни боравиште лица из става 1. овог члана не може утврдити, меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 13.

Суд или други надлежни орган ће по службеној дужности утврдити садржину страног меродавног права.

Орган из става 1. овог члана може затражити обавештење о страном праву од савезног органа управе надлежног за послове правосуђа.

Странке у поступку могу поднети и јавну исправу о садржини страног права.

Глава друга

МЕРОДАВНО ПРАВО

Члан 14.

За правну и пословну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.

Физичко лице које би према праву државе чији је оно држављанин било пословно неспособно, пословно је способно ако има пословну способност по праву места где је настала обавеза.

За лишење или ограничење пословне способности физичког лица меродавно је право из става 1. овог члана.

Одредба става 2. овог члана не примењује се на породичне и наследне односе.

Члан 15.

За стављање под старатељство и престанак старатељства, као и за односе између стараоца и лица под старатељством (штићеника), меродавно је право државе чији је држављанин лице под старатељством.

Привремене заштитне мере према страном држављанину и према лицу без држављанства који се налазе у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији одређују се по праву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и трају док надлежна држава не донесе одлуку и не предузме потребне мере.

Одредба става 2. овог члана примењује се и у погледу заштите имовине одсутног страног држављанина и лица без држављанства која се налазе на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 16.

За проглашење несталог лица умрлим меродавно је право државе чији је држављанин било то лице у време нестанка.

Члан 17.

Припадност правног лица одређује се по праву државе по коме је оно основано.

Ако правно лице има стварно седиште у другој држави, а не у оној у којој је основано и по праву те друге државе има њену припадност, сматраће се правним лицем те државе.

Члан 18.

За својинскоправне односе и друга права на ствари, као и на право располагања стварима у друштвеној својини, меродавно је право места где се ствар налази.

За односе из става 1. овог члана у погледу ствари које се налазе у превозу, меродавно је право места одредишта (опредељења).

За односе из става 1. овог члана на превозним средствима, меродавно је право државе чију државну припадност имају та средства, ако прописима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије није друкчије одређено.

Члан 19.

За уговор меродавно је право које су изабрале уговорне стране, ако овим законом или

међународним уговором није друкчије одређено.

Члан 20.

Ако није изабрано меродавно право и ако посебне околности случаја не упућују на друго право, као меродавно право примењује се:

- 1) за уговор о продаји покретних ствари - право место где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште продавца;
- 2) за уговор о делу, односно за уговор о грађењу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште посленика (предузимача);
- 3) за уговор о пуномоћству - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште пуномоћника;
- 4) за уговор о посредовању - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште комисионара;
- б) за уговор о отпремању (шпедицији) - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште закуподавца;
- 8) за уговор о зајму - право места где се у време пријема понуда налазило пребивалиште, односно седиште зајмодавца;
- 9) за уговор о послузи - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште послоодавца;
- 10) за уговор о остави - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште оставопримца (депозитара);
- 11) за уговор о ускладиштењу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште складиштара;
- 12) за уговор о превозу - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште превозиоца (возара);
- 13) за уговор о осигурању - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште осигуравача;
- 14) за уговор о ауторском праву - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште аутора;
- 15) за уговор о поклону - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште поклонодавца;
- 16) за берзанске послове - право седишта берзе;
- 17) за уговор о самосталним банкарским гаранцијама - право места где се у време закључења уговора налазило седиште даваоца гаранције;
- 18) за уговор о преносу технологије (лиценци, и др.) - право места где се у време закључења уговора налазило седиште примаоца технологије;
- 19) за имовинска потраживања из уговора о раду - право државе у којој се рад обавља или се обављао;
- 20) за друге уговоре - право места где се у време пријема понуде налазило пребивалиште, односно седиште понудиоца.

Члан 21.

За уговоре који се односе на непокретности искључиво је меродавно право државе на чијој се територији налази непокретност.

Члан 22.

У односима између уговорних страна, ако уговорне стране нису друкчије уговориле, право из члана 20. овог закона меродавно је и за:

1) одређивање часа од ког стицалац, односно преузималац покретне ствари има право на производе и плодове ствари;

2) одређивање часа од ког стицалац, односно преузималац сноси ризик у вези са стварима.

Члан 23.

Право места где се ствар мора предати меродавно је, ако уговорне стране нису друкчије уговориле, за начин предаје ствари и за мере које треба преузети ако се одбије предузимање ствари.

Члан 24.

На дејство уступања потраживања или преузимања дуга према дужнику, односно повериоцу који нису учествовали у уступању, односно преузимању, примениће се право које је меродавно за потраживање, односно дуг.

Члан 25.

На акцесорни правни посао, ако није друкчије одређено, примениће се право меродавно за главни правни посао.

Члан 26.

За једностранни правни посао меродавно је право државе дужниковог пребивалишта, односно седишта.

Члан 27.

На стицање без основа примењује се право меродавно за правни однос који је настао, био очекиван или претпостављен, а поводом ког је настало стицање.

За пословодство без налога меродавно је право места где је радња пословође извршена.

За обавезе из употребе ствари без пословодства и за друге вануговорне обавезе које не извиру из одговорности за штету меродавно је право места где су се догодиле чињенице које су проузроковале обавезу.

Члан 28.

За вануговорну одговорност за штету, ако за поједине случајеве није друкчије одређено,

меродавно је право места где је радња извршена или право места где је последица наступила, зависно од тога које је од та два права повољније за оштећеника.

Право из става 1. овог члана меродавно је и за вануговорну одговорност за штету која је настала у вези са правним односима из члана 27. овог закона.

За противправност радње меродавно је право места где је радња извршена или где је последица наступила, а ако је радња извршена или је последица наступила на више места - довољно је да је радња противправна по праву било ког од тих места.

Члан 29.

Ако је догађај из ког произлази обавеза за накнаду штете настао на броду на отвореном мору или у ваздухоплову, као право места где су се догодиле чињенице које су проузроковале обавезу накнаде штете сматра се право државе чију припадност брод има, односно право државе у којој је ваздухоплов регистрован.

Члан 30.

За наслеђивање меродавно је право државе чији је држављанин био оставилац у време смрти.

За способност за прављење тестамена меродавно је право државе чије је држављанство завешталац имао у моменту састављања тестамена.

Члан 31.

Тестамент је пуноважан у погледу облика ако је пуноважан по једном од следећих права:

- 1) по праву места где је тестамент састављен;
- 2) по праву државе чији је држављанин био завешталац било у време располагања тестаментом било у време смрти;
- 3) по праву завештачевог пребивалишта било у време располагања тестаментом било у време смрти;
- 4) по праву завештачевог боравишта било у време располагања тестаментом било у време смрти;
- 5) по праву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;
- б) за непокретност - и по праву места где се непокретност налази.

Опозивање тестамена је пуноважно у погледу облика ако је тај облик пуноважан по било ком праву према коме је, у складу са одредбама става 1. овог члана, тестамент могао бити пуноважно састављен.

Члан 32.

У погледу услова за закључење брака меродавно је, за свако лице, право државе чији је оно држављанин у време ступања у брак.

И кад постоје услови за закључење брака о праву државе чији је држављанин лице које жели да закључи брак пред надлежним органом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, неће се дозволити закључење брака ако, у погледу тог лица, постоје по праву

Социјалистичке Федеративне Републике Југославије сметње које се односе на постојање ранијег брака, сродство и неспособност за расуђивање.

Члан 33.

За форму брака меродавно је право места у коме се брак закључује.

Члан 34.

За неважност брака (непостојање је ништавост) меродавно је било које право по коме је брак закључен у смислу члана 32. овог закона.

Члан 35.

За развод брака меродавно је право државе чији су држављани оба брачна друга у време подношења тужбе.

Ако су брачни другови држављани различитих држава у време подношења тужбе, за развод брака меродавна су кумулативно права обе државе чији су они држављани.

Ако се брак не би могао развести по праву одређеном у ставу 2. овог члана, за развод брака меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако је један од брачних другова имао у време подношења тужбе пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако је један од брачних другова држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије који нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а брак се не би могао развести по праву одређеном у ставу 2. овог члана, за развод брака меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 36.

За личне и законске имовинске односе брачних другова меродавно је право државе чији су они држављани.

Ако су брачни другови држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој имају пребивалиште.

Ако брачни другови немају ни заједничко држављанство ни пребивалиште у истој држави, меродавно је право државе у којој су имали последње заједничко пребивалиште.

Ако се меродавно право не може одредити према ст. 1. до 3. овог члана, меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 37.

За уговорне имовинске односе брачних другова меродавно је право које је у време закључења уговора било меродавно за личне и законске имовинске односе.

Ако право одређено у ставу 1. овог члана предвиђа да брачни другови могу изабрати право које је меродавно за брачно-имовински уговор, меродавно је право које су они изабрали.

Члан 38.

Ако је брак неважећи или је престао, за личне и законске имовинске односе меродавно је право одређено у члану 36. овог закона.

У случајевима наведеним у члану 36. овог закона за уговорне имовинске односе брачних другова меродавно је право одређено у члану 37. овог закона.

Члан 39.

За имовинске односе лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право државе чији су они држављани.

Ако лица из става 1. овог члана немају исто држављанство, меродавно је право државе у којој имају заједничко пребивалиште.

За уговорне имовинске односе између лица која живе у ванбрачној заједници меродавно је право које је у време закључења уговора било меродавно за њихове имовинске односе.

Члан 40.

За односе између родитеља и деце меродавно је право државе чији су они држављани.

Ако су родитељи и деца држављани различитих држава, меродавно је право државе у којој сви они имају пребивалиште.

Ако су родитељи и деца држављани различитих држава, а немају пребивалиште у истој држави, меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако је дете или који од родитеља држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

За односе између родитеља и деце који нису предвиђени у ст. 1. до 3. овог члана меродавно је право државе чији је држављанин дете.

Члан 41.

За признавање, утврђивање или оспоравање очинства, односно материнства меродавно је право државе чији је држављанин у време рођења детета било лице чије се очинство, односно материнство признаје, утврђује или оспорава.

Члан 42.

За обавезу издржавања између крвних сродника, осим родитеља и деце, или за обавезу издржавања сродника по тазбини меродавно је право државе чији је држављанин сродник од ког се захтева издржавање.

Члан 43.

За позакоњење меродавно је право државе чији су држављани родитељи, а ако родитељи нису држављани исте државе - право државе оног родитеља, по коме је позакоњење пуноважно.

Ако по праву одређеном у ставу 1. овог члана нема услова за позакоњење, а родитељи и дете имају пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

За пристанак детета, другог лица или државног органа за позакоњење, меродавно је право државе чији је држављанин дете.

Члан 44.

За услове заснивања усвојења и престанка усвојења меродавно је право државе чији су држављани усвојилац и усвојеник.

Ако су усвојилац и усвојеник држављани различитих држава, за услове заснивања усвојења и престанка усвојења меродавна су кумулативно права обе државе чији су они држављани.

Ако брачни другови заједнички усвајају, поред права државе чији је држављанин усвојеник, меродавна су за услове заснивања усвојења и престанка усвојења и права држава чији су држављани и један и други брачни друг.

За облик усвојења меродавно је право места где се усвојење заснива.

Члан 45.

За дејство усвојења меродавно је је право државе чији су држављани усвојилац и усвојеник у време заснивања усвојења.

Ако су усвојилац и усвојеник држављани различитих држава, а немају пребивалиште у истој држави, меродавно је право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако је један од њих држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Ако ни усвојилац ни усвојеник нису држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, меродавно је право државе чији је држављанин усвојеник.

Глава трећа

НАДЛЕЖНОСТ И ПОСТУПАК

1. Надлежност суда и других органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у стварима с међународним елементом

Члан 46.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако тужени има пребивалиште, односно седиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији нити у којој другој држави, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако тужени има боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако су парничне странке држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, надлежност судова Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и кад тужени има боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако у парници има више тужених са својством материјалних супарничара, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и кад један од тужених има пребивалиште, односно седиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Кад се о правном односу одлучује у ванпарничном поступку, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако лице према коме је поднесен захтев има пребивалиште, односно седиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а кад у поступку учествује само једно лице - ако то лице има пребивалиште, односно седиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, осим ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 47.

Искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји кад је то овим или другим савезним законом изричито одређено.

Члан 48.

Ако у страниј држави постоји надлежност страног суда у споровима против држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије по критеријумима о надлежности којих нема у одредбама о надлежности суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, ти критеријуми ће бити меродавни за постојање надлежности суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима у којима је тужени држављанин те стране државе.

Члан 49.

Странке се могу споразумети о надлежности страног суда само ако је бар један од њих страни држављанин или правно лице са седиштем у иностранству, а није у питању спор за који постоји, по одредбама овог или другог савезног закона, искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Странке се могу споразумети о надлежности суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако је бар једна странка држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или правно лице са седиштем у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана не примењују се кад је у питању надлежност у стварима из чл. 61. до 70. овог закона.

Члан 50.

Кад надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије зависи од пристанка туженог да суди суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, сматра се да је тужени дао пристанак подношењем одговора на тужбу, односно приговора на платни налог, а није оспорио надлежност, или се упустио у расправљање.

Члан 51.

Кад је одредбама овог закона надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије одређена под претпоставком да парнична странка има држављанство

Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, та надлежност постоји и за лица без држављанства која имају пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује и на надлежност других органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 52.

У споровима против држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије који живе у иностранству, где су их на службу или на рад упутили државни органи, организација удруженог рада или друго друштвено правно лице, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако су они имали пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 53.

У споровима о вануговорној одговорности за штету надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако та надлежност постоји по одредбама члана 46. и чл. 50. до 52. овог закона или ако је штета настала на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Одредба става 1. овог члана примењиваће се и у споровима против заједнице осигурања имовине и лица ради накнаде штете трећим лицима на основу прописа о непосредној одговорности те заједнице, као и у споровима о регресним захтевима по основу накнаде штете против регресних дужника.

Члан 54.

У споровима о имовинскоправним захтевима надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако се на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије налази имовина туженог или предмет који се тужбом тражи.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и у споровима због обавеза насталих за време боравка туженог у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 55.

У споровима против физичког или правног лица које има седиште у иностранству, за обавезе које су настале у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или које се морају извршити на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако то лице има на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије своје представништво или заступништво или ако је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији седиште организације удруженог рада којој је поверено вршење његових послова.

Члан 56.

Искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије

постоји у споровима о праву располагања непокретности у друштвеној својини, у споровима о праву својине и о другим стварним правима на непокретности у својини грађана и грађанских правних лица, у споровима због сметања поседа на непокретности, као и у споровима насталим из закупних или најамних односа у погледу непокретности, или из уговора о коришћењу стана или пословних просторија, ако се непокретност налази на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 57.

У споровима због сметања поседа на покретним стварима надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји по одредбама члана 46. и чл. 50. и 51. овог закона или ако је на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије настало сметање.

Члан 58.

У споровима о праву располагања и о заложном праву на ваздухоплову, поморском броду и броду унутрашње пловидбе у друштвеној својини, о праву својине и о другим правима на броду и ваздухоплову у својина грађана и грађанских правних лица, као и о закупним односима у погледу ваздухоплова и брода, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и кад се на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије води уписник у који је ваздухоплов, односно брод уписан, или кад је на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије настало сметање.

Члан 59.

У споровима о имовинским односима брачних другова у погледу имовине у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији надлежност суда постоји и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а тужилац у време подношења тужбе има пребивалиште или боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако се претежни део имовине налази у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а други део у иностранству, суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије може одлучивати о имовини која се налази у иностранству само у спору у коме се одлучује и о имовини у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, и то само ако тужени пристаје да суди суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 60.

Одредбама члана 59. овог закона не дира се у одредбе о искључивој надлежности судова Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у имовинскоправним споровима.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима о имовинским односима брачних другова по одредбама овог закона постоји без обзира на то да ли брак траје или је престао, или је утврђено да брак не постоји.

Члан 61.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји у

споровима ради утврђивања постојања или непостојања брака, поништаја брака или развода брака (брачни спорови) и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији:

1) ако су оба брачна друга држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на то где имају пребивалиште, или

2) ако је тужилац држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, или

3) ако су брачни другови имали своје последње пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а тужилац у време подношења тужбе има пребивалиште или боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако је тужени брачни друг држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије је искључива.

Члан 62.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима из члана 61. овог закона постоји и кад су брачни другови страни држављани који су имали последње заједничко пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или кад тужилац има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, да суди суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и ако је по прописима државе чији су држављани брачни другови допуштена та надлежност.

Члан 63.

У споровима за развод брака надлежност судова Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и ако је тужилац држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а право државе чији би суд био надлежан не предвиђа установу развода брака.

Члан 64.

У споровима за утврђивање или оспоравање очинства или материнства надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, и то:

1) ако су тужилац и тужени држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на то где имају пребивалиште, или

2) ако је тужилац држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако је тужба поднесена против детета које је држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште, односно боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије је искључива.

Члан 65.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима из

члана 64. овог закона постоји и кад су странке страни држављани ако тужилац или један од тужилаца има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, али само ако тужени пристаје да суди суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и ако је по прописима државе чији је он држављанин допуштена та надлежност.

Члан 66.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји у споровима о чувању, подизању и васпитању деце која су под родитељским старањем и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, ако су оба родитеља држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Ако су тужени и дете држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и ако обоје имају пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије је искључива.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана, као и одредбе члана 46. овог закона, сходно се примењују и на одређивање надлежности других органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије кад одлучују о чувању, подизању и васпитању деце под родитељским старањем.

Члан 67.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима о законском издржавању деце постоји и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији:

1) ако дете подноси тужбу и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, или

2) ако су тужилац и тужени држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на то где имају пребивалиште, или

3) ако је тужилац малолетно дете и држављанин је Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима о законском издржавању који нису наведени у ставу 1. овог члана постоји и кад тужени нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији ако је тужилац држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 68.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у споровима о законском издржавању постоји и ако тужени има имовину у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији из које се може наплатити издржавање.

Члан 69.

Приликом одлучивања о лишењу и враћању родитељског права, продужењу родитељског права, стављању родитеља у положај стараоца у погледу управљања дечијом имовином, оглашењу детета рођеним у браку, као и приликом одлучивања о другим стварима које се односе на лично стање и односе између родитеља и деце, надлежност суда Социјалистичке

Федеративне Републике Југославије постоји и кад не постоје претпоставке из члана 46. став 4. овог закона ако су подносилац захтева и лице према коме се подноси захтев држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно кад у поступку само једно лице ако је то лице држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 70.

За давање дозволе за ступање у брак надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако је подносилац захтева држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно ако је један од подносилаца захтева држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на то где лица која желе да ступе у брак имају пребивалишта.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије је искључива ако је малолетник који тражи дозволу за ступање у брак држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно ако су оба лица која желе да ступе у брак држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а брак се закључује у иностранству.

Члан 71.

За расправљање непокретне заоставштине држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије ако се та заоставштина налази у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Ако се непокретна заоставштина држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије налази у иностранству, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји само ако по праву државе у којој се налазе непокретности није надлежан њен орган.

Надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије за расправљање покретне заоставштине држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако се покретности налазе на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или ако по праву државе у којој се покретности налазе није надлежан страни орган, односно ако тај орган одбија да расправља заоставштину.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и на спорове о потраживањима поверилаца према заоставштини.

Члан 72.

За расправљање непокретне заоставштине страног држављанина која се налази у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији надлежан је суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, осим ако у држави оставиоца суд није надлежан за расправљање покретне имовине држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и у споровима о потраживањима поверилаца према заоставштини.

Кад не постоји надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије за расправљање заоставштине страног држављанина, суд може одредити мере за обезбеђење заоставштине и за заштиту права према заоставштини која се налази у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 73.

За расправљање непокретне заоставштине лица без држављанства, лица чије се држављанство не може утврдити или лица које има статус избеглице, искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако се непокретност налази на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

За расправљање покретне заоставштине лица без држављанства, лица чије се држављанство не може утврдити или лица које има статус избеглице, надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије постоји ако се покретности налазе у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији или ако је оставилац у време смрти имао пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана односе се и на надлежност у споровима из наследноправних односа и у споровима о потраживањима поверилаца према заоставштини.

Ако оставилац није имао пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, сходно ће се примењивати одредбе које важе за расправљање заоставштине страног држављанина, подразумевајући под страном државом државу у којој је оставилац у време смрти имао пребивалиште.

Члан 74.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије је искључиво надлежан да одлучује о усвојењу и о престанку усвојења лица које је држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије надлежан је да одлучује о усвојењу и о престанку усвојења ако је лице које усваја држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Кад брачни другови заједнички усвајају, за надлежност органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије довољно је да је један од брачних другова држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и да има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Члан 75.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије искључиво је надлежан у стварима старатељства држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на то где имају пребивалиште, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 76.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије неће донети одлуку и

предузимати мере у стварима старатељства држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије који има пребивалиште у иностранству ако утврди да је орган надлежан по праву стране државе донео одлуку или предузео мере којима је обезбеђена заштита личности, права и интереса држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 77.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије предузеће неопходне привремене мере ради заштите личности, права и интереса страног држављанина који се налази или има имовину у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, о чему ће обавестити орган државе чији је држављанин то лице.

Орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије донеће одлуку и предузеће мере у стварима старатељства страног држављанина који има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији ако заштиту његове личности, права и интереса није обезбедио орган државе чији је он држављанин.

Члан 78.

Суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије искључиво је надлежан за проглашење несталог држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије умрлим, без обзира на то где је имао пребивалиште.

Пред судом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије може се по праву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије доказивати смрт страног држављанина који је умро на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

2. Остале одредбе

Члан 79.

За страначку и парничну способност физичког лица меродавно је право државе чији је оно држављанин.

Ако страни држављанин није парнично способан по одредби става 1. овог члана, а парнично је способан по праву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, може сам предузимати радње у поступку.

Законски заступник страног држављанина из става 2. овог члана може предузимати радње у поступку само док тај страни држављанин не изјави да сам преузима вођење парнице.

За страначку способност страног правног лица меродавно је право предвиђено у члану 17. овог закона.

Члан 80.

Суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије прекинуће поступак на захтев странке ако је у току спор пред страним судом у истој правној ствари и између истих странака, и то:

- 1) ако је прво пред страним судом покренут поступак по односном спору;
- 2) ако је у питању спор за чије суђење не постоји искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;
- 3) ако постоји узајамност.

Члан 81.

За оцену надлежности суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије од значаја су чињенице које постоје у време у које парница почиње да тече.

Члан 82.

Кад страни држављанин или лице без држављанства које нема пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији покреће парницу пред судом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, дужан је да туженом, на његов захтев, обезбеди парничне трошкове.

Тужени је дужан да захтев из става 1. овог члана стави најдоцније на припремном рочишту, а ако припремно рочиште није одржано - на првом рочишту за главну расправу пре него што се упусти у расправљање о главној ствари, односно чим је сазнао да постоје претпоставке за тражење обезбеђења.

Обезбеђење парничних трошкова даје се у новцу, али суд може одобрити да се обезбеђење даје и у другом погодном облику.

+ Судска пракса

Члан 83.

Тужени нема право на обезбеђење парничних трошкова:

1) ако у држави чији је држављанин тужилац држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије нису дужни да дају обезбеђење;

2) ако тужилац ужива у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији право азила;

3) ако се тужбени захтев односи на потраживање тужиоца из његовог радног односа у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији;

4) ако су у питању брачни спорови или спорови о утврђивању или оспоравању очинства или материнства и ако је у питању законско издржавање;

5) ако је у питању менична или чековна тужба, противтужба или издавање платног налога.

У случају сумње да ли су држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, у смислу тачке 1. става 1. овог члана, дужни да дају обезбеђење у држави чији је држављанин тужилац, објашњење даје савезни орган управе надлежан за послове правосуђа.

Члан 84.

Суд ће у решењу којим се усваја захтев за обезбеђење парничних трошкова одредити

износ обезбеђења и рок у коме се обезбеђење мора дати, а упозориће тужиоца на последице које закон предвиђа ако не буде доказано да је обезбеђење дато у одређеном року.

Ако тужилац у одређеном року не докаже да је дао обезбеђење за парничне трошкове, сматраће се да је тужба повучена, односно да је тужилац одустао од правног лека ако је захтев за обезбеђење стављен тек у поступак поводом правног лека.

Тужени који је благовремено ставио захтев да му тужилац обезбеди парничне трошкове није дужан да настави поступак у главној ствари све док се правноснажно не одлучи о његовом захтеву, а ако захтев буде усвојен - док тужилац не положи обезбеђење.

Ако суд одбије захтев за обезбеђење парничних трошкова, може одлучити да се поступак настави и пре него што решење о одбијању постане правноснажно.

Члан 85.

Страни држављани имају право на ослобођење од плаћања парничних трошкова под условима узајамности.

У случају сумње у постојање узајамности, у погледу ослобођења од плаћања парничних трошкова објашњење даје савезни орган управе надлежан за послове правосуђа.

Узајамност из става 1. овог члана не представља услов за остваривање права на ослобађање од плаћања парничних трошкова.

Лице без држављанства има право на ослобађање од плаћања парничних трошкова ако има пребивалиште или боравиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Глава четврта

ПРИЗНАЊЕ И ИЗВРШЕЊЕ СТРАНИХ ОДЛУКА

1. Признање и извршење страних судских одлука

Члан 86.

Страна судска одлука изједначаје се са одлуком суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и производи правно дејство у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији само ако је призна суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Страном судском одлуком у смислу става 1. овог члана сматра се и поравнање закључено пред судом (судско поравнање).

Страном судском одлуком сматра се и одлука другог органа која је у држави у којој је донесена изједначена са судском одлуком, односно судским поравнањем ако се њоме регулишу односи предвиђени у члану 1. овог закона.

Члан 87.

Страна судска одлука признаће се ако је подносилац захтева за признање уз ту одлуку поднео и потврду надлежног страног суда, односно другог органа о правноснажности те одлуке по праву државе у којој је донесена.

Члан 88.

Суд Социјалистичке Федеративне Републике Југославије одбиће признање стране судске одлуке ако поводом приговора лица против кога је та одлука донесена утврди да то лице није могло учествовати у поступку због неправилности у поступку.

Нарочито ће се сматрати да лице против кога је донесена страна судска одлука није могло учествовати у поступку због тога што му позив, тужба или решење којим је започет поступак није било лично достављено, односно што уопште није ни покушано лично достављено, односно што уопште није ни покушано лично достављање, осим ако се на било који начин упустило у расправљање о главној ствари у првостепену поступку.

Члан 89.

Страна судска одлука неће се признати ако у односној ствари постоји искључива надлежност суда или другог органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Ако тужени тражи признање стране судске одлуке која је донесена у брачном спору или ако то тражи тужилац, а тужени се не противи, искључива надлежност суда Социјалистичке Федеративне Републике Југославије није сметња за признање те одлуке.

Члан 90.

Страна судска одлука неће се признати ако је у истој ствари суд или други орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије донео правноснажну одлуку или ако је у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији призната нека друга страна судска одлука која је донесена у истој ствари.

Суд ће застати са признањем стране судске одлуке ако је пред судом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у току раније покренута парница у истој правној ствари и међу истим странкама, и то до правноснажног окончања те парнице.

Члан 91.

Страна судска одлука неће се признати ако је у супротности са Уставом СФРЈ утврђеним основама друштвеног уређења.

Члан 92.

Страна судска одлука неће се признати ако не постоји узајамност.

Непостојање узајамности није сметња за признање стране судске одлуке донесене у брачном спору и у спору ради утврђивања и оспоравања очинства или материнства, као и ако признање или извршење стране судске одлуке тражи држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Постојање узајамности у погледу признања стране судске одлуке претпоставља се док се супротно не докаже, а у случају сумње у постојање те узајамности, објашњење даје савезни орган управе надлежан за послове правосуђа.

+ Судска пракса

Члан 93.

Ако је при одлучивању о личном стању (статусу) држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије требало по овом закону применити право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, страна судска одлука признаће се и кад је примењено страном право ако та одлука битно не одступа од права Социјалистичке Федеративне Републике Југославије које се примењује на такав однос.

Члан 94.

Одлуке страних судова које се односе на лично стање (статус) држављанина државе чија је одлука у питању признају се у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији без преиспитивања од стране суда по члану 89. и чл. 91. и 92. овог закона.

Ако надлежни орган Социјалистичке Федеративне Републике Југославије сматра да се страна судска одлука односи на лично стање (статус) држављанина Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, таква одлука, да би била призната, подлеже преиспитивању по одредбама чл. 87. до 92. овог закона.

Члан 95.

Ако се страна судска одлука односи на лично стање (статус) странаца који нису држављани државе која је донела ту одлуку, одлука ће се признати само ако испуњава услове за признање у држави чији су држављани односна лица.

Члан 96.

На извршење стране судске одлуке примењују се одредбе чл. 87. до 92. овог закона.

Подносилац захтева за извршење стране судске одлуке, поред потврде из члана 87. овог закона, треба да поднесе и потврду о извршности те одлуке по праву државе у којој је донесена.

3. Признање и извршење страних арбитражних одлука

Члан 97.

Страном арбитражном одлуком сматра се арбитражна одлука која је донесена у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

Страна арбитражна одлука има припадност државе у којој је донесена.

Страном арбитражном одлуком сматра се и арбитражна одлука која је донесена у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, при чијем је доношењу примењено право стране државе у погледу поступка, ако то није у супротности са принудним прописима Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Страна арбитражна одлука из става 3. овог члана има припадност државе чије је право у погледу поступка примењено.

Члан 98.

Страна арбитражна одлука признаје се и извршава ако је странка која тражи признање и извршење поднела уз свој захтев суду:

- 1) изворну одлуку арбитраже или њен оверен препис;
- 2) изворни уговор о арбитражи или његов оверен препис.

Ако страна арбитражна одлука или уговор о арбитражи, односно њихови оверени преписи нису састављени на језику који је у службеној употреби суда пред којим се покреће поступак за признање и извршење те одлуке, странка која тражи признање и извршење одлуке мора поднети њихов превод на односном језику, који је извршило за то овлашћено лице.

Члан 99.

Признање и извршење стране арбитражне одлуке одбиће се ако се утврди:

- 1) да се по праву Социјалистичке Федеративне Републике Југославије предмет спора не може подврћи арбитражи;
 - 2) да постоји искључива надлежност суда или другог органа Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;
 - 3) да би признање или извршење одлуке било у супротности са Уставом СФРЈ утврђеним основама друштвеног уређења;
 - 4) да не постоји узајамност;
 - 5) да уговор о арбитражи није закључен у писменом облику, односно разменом писама, телеграма или телепринтерских саопштења;
 - 6) да уговор о арбитражи није пуноважан;
 - 7) да странка против које се тражи признање и извршење одлуке није била уредно обавештена о именовању арбитра или о арбитражном поступку, или јој је из неког другог разлога било онемогућено да се служи својим правима у поступку;
 - 8) да састав арбитражног суда или арбитражни поступак нису били у складу са одредбама уговора о арбитражи;
 - 9) да је арбитражни суд прекорачио границе свог овлашћења одређене уговором о арбитражи.
- Ако се у страном арбитражној одлуци делови који се односе на питања која су била подвргнута арбитражи могу одвојити од делова у којима је суд прекорачио границе свог овлашћења, делови одлуке у којој суд није прекорачио границе свог овлашћења могу се признати и извршити;
- 10) да одлука још није остала коначна и извршна за странке или ако је одлуку поништио или обуставио надлежни орган државе у којој је донесена или државе на основу чијег права је донесена;
 - 11) да је изрека арбитражне одлуке неразумљива или противуречна.

Члан 100.

Ако је покренут поступак за поништај или обустављање стране арбитражне одлуке пред надлежним органом из члана 99. тачка 10. овог закона, суд може одложити решавање захтева за признање и извршење те одлуке, а на захтев повериоца, односно дужника - може такву своју одлуку о одлагању условити полагањем одговарајућег обезбеђења од стране дужника.

4. Поступак признања и извршења страних судских и арбитражних одлука

Члан 101.

За признање и извршење страних судских одлука и страних арбитражних одлука месно је надлежан суд на чијем подручју треба спровести поступак признања, односно извршења.

Суд ће се ограничити на то да испита да ли постоје услови из чл. 86. до 100. овог закона, а ако сматра за потребно, може тражити објашњење како од суда који је донео одлуку тако и од странака.

Против решења о признању, односно извршењу одлуке странке могу изјавити жалбу у року од 15 дана од дана достављања решења.

О жалби против решења из става 3. овог члана одлучује другостепени суд.

Ако о признању стране одлуке није донесено посебно решење, сваки суд може о признању те одлуке решавати у поступку као о претходном питању, али само са дејством за тај поступак.

Признање одлуке страног суда у стварима које се односе на лично стање (статус) овлашћен је да тражи свако ко за то има правни интерес.

Глава пета

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 102.

Држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије могу у иностранству закључити брак пред овлашћеним конзуларним представништвом или дипломатским представништвом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије које врши конзуларне послове ако се томе не противи држава у којој се налази представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или ако је то предвиђено међународним уговором.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за иностране послове одредиће представништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије пред којима се могу у иностранству закључивати бракови између држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 103.

Послове старатељства за држављане Социјалистичке Федеративне Републике Југославије који се налазе у иностранству врши конзуларно представништво или дипломатско представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије које врши конзуларне послове ако се томе не противи држава у којој се налази представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, или ако је то предвиђено међународним уговором.

Члан 104.

Држављанину Социјалистичке Федеративне Републике Југославије може у иностранству саставити тестамент, по одредбама које важе за састављање судског тестаента, конзуларно представништво или дипломатско представништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије које врши конзуларне послове.

Члан 105.

Конзуларна представништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или дипломатска представништва Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у иностранству која врше конзуларне послове могу вршити оверу потписа, рукописа и преписа у складу са међународним уговорима и прописима земаља пријема.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за иностране послове општим актом ближе одређује вршење послова из става 1. овог члана.

Члан 106.

Уверење о савезним, републичким и покрајинским прописима који важе или који су важили у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, ради њихове употребе пред органима стране државе, издаје савезни орган управе надлежан за послове правосуђа.

У уверењу из става 1. овог члана наводи се назив прописа, датум кад је донесен, односно кад је престао да важи и дословни текст одговарајућих одредаба тог прописа.

Глава шеста

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 107.

Одредбе овог закона неће се примењивати на односе који су настали пре ступања на снагу овог закона.

Члан 108.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

- 1) одредбе чл. 28. до 32, члана 70. став 5, члана 83. став 1, чл. 169. до 171, члан 178. и члан 222. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 36/77 и 36/80);
- 2) одредбе чл. 16. до 22. Уводног закона за Закон о парничном поступку ("Службени лист ФНРЈ", бр. 4/57);
- 3) одредба члана 26. Основног закона о браку ("Службени лист СФРЈ", бр. 28/65);
- 4) одредба члана 29. Основног закона о старатељству ("Службени лист СФРЈ", бр. 16/65);
- 5) одредбе чл. 187. и 188. Закона о наслеђивању ("Службени лист СФРЈ", бр. 42/65).

Члан 109.

Овај закон ступа на снагу 1. јануара 1983. године.

Исправка Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља у одређеним односима

*Исправка је објављена у "Службеном листу СФРЈ", бр.
72/82.*

1. У члану 2, у другом реду, уместо речи: "на" треба да стоји реч: "за".
2. У члану 15. став 3. уместо речи: "налазе" треба да стоји реч: "налази".
3. У члану 46. став 3. уместо речи: "Судова" треба да стоји реч: "суда".
4. У члану 52. став 3. уместо речи: "органи" треба да стоји реч: "орган".
5. У члану 56. уместо речи: "Југославије" треба да стоји реч: "Југославије".
6. У члану 63, у првом реду, уместо речи: "судова" треба да стоји реч: "суда".
7. У члану 85. на крају става 3. уместо тачке ставља се зарез и додају речи: "ако страни држављанин има пребивалиште у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији".
8. У члану 97. став 1. уместо речи: "је" треба да стоји реч: "није".
9. У члану 99. став 1. на крају тачке 9) уместо тачке треба да стоји тачка и зарез, а после тачке 9) треба да следе тач. 10) и 11), а текст става 2. између тач. 9) и 10) треба да стоји иза тачке 11).
10. У члану 108. тачка 1. уместо броја: "83" треба да стоји број: "88".

Закон о изменама Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља у одређеним односима

Закон је објављен у "Службеном листу СРЈ", бр. 46/96.

Члан 1.

У Закону о решавању сукоба закона са прописима других земаља у одређеним односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 42/82) у називу закона речи: "у одређеним односима" бришу се.

Члан 2.

У члану 18. став 1. после речи: "ствари" зарез и речи: "као и за право располагања стварима у друштвеној својини." бришу се.

У ставу 3. речи: "Социјалистичке Федеративне Републике Југославије" замењују се речима: "Савезне Републике Југославије".

Члан 3.

У члану 45. став 3. речи: "право Социјалистичке Федеративне Републике Југославије" замењују се речима: "право Савезне Републике Југославије", а речи: "држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије" - речима: "југословенски држављанин".

У ставу 4. после речи: "Ако" додају се речи: "у случају из става 3. овог члана", а речи: "држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије" замењују се речима: "југословенски држављани".

Члан 4.

У члану 52. речи: "држављана Социјалистичке Федеративне Републике Југославије" замењују се речима: "југословенских држављана", речи: "организација удруженог рада или друго друштвено правно лице" - речима: "предузеће или друго правно лице", а речи: "Социјалистичка Федеративна Република Југославија", у одређеном падежу, замењују се речима: "Савезна Република Југославија", у одговарајућем падежу.

Члан 5.

У члану 55. речи: "Социјалистичка Федеративна Република Југославија", у различитим падежима, замењују се речима: "Савезна Република Југославија", у одговарајућем падежу, а речи: "организације удруженог рада којој" - речима: "правног лица коме".

Члан 6.

У члану 56. речи: "Социјалистичке Федеративне Републике Југославије", на оба места, замењују се речима: "Савезне Републике Југославије", а речи: "у споровима о праву располагања непокретности у друштвеној својини," и речи: "у својини грађана и грађанских правних лица" бришу се.

Члан 7.

У члану 58. став 1. мења се и гласи:

"У споровима о праву својине, заложном праву и другим правима, на ваздухоплову, поморском броду и броду унутрашње пловидбе, као и о закупним односима у погледу ваздухоплова и брода, надлежност суда Савезне Републике Југославије постоји и кад се на територији Савезне Републике Југославије води уписник у који је ваздухоплов, односно брод уписан."

У ставу 2. реч: "посаде" замењује се речју: "поседа", а речи: "Социјалистичке Федеративне Републике Југославије", на свим местима, замењују се речима: "Савезне Републике

Југославије".

Члан 8.

У чл. 4. и 91. и члану 99. став 1. тачка 3. реч: "СФРЈ" замењује се речју: "СРЈ".

Члан 9.

У члану 13. став 2, члану 83. став 2, члану 85. став 2, члану 92. став 3. и члану 106. став 1. речи: "савезни орган управе надлежан за послове правосуђа", у различитим падежима, замењују се речима: "савезни орган надлежан за послове правде", у одговарајућем падежу.

Члан 10.

У члану 102. став 2. и члану 105. став 2. бришу се.

Члан 11.

У члану 1. став 2, чл. 2. и 5, члану 6. став 2, члану 12. став 3, члану 15. ст. 2. и 3, члану 31. став 1. тачка 5, члану 32. став 2, члану 35. ст. 3. и 4. после речи: "и пребивалиште" и "право", члану 36. став 4, члану 40. став 3. после речи: "право", члану 43. став 2, наслову изнад члана 46. и члану 46. ст. 1. и 2. ставу 3. после речи: "судова" и "боравиште у", и ст. 4. и 5, члану 47, члану 48. после речи: "суда", члану 49. ст. 1. и 2. после речи: "суда" и "седиште у", члану 50. члану 51. став 1, после речи: "суда" и "пребивалиште у" и став 2, члану 53. став 1, члану 54. ст. 1. и 2, члану 57, члану 59. ст. 1. и 2, члану 60. ст. 1. и 2, члану 61. став 1. у уводној реченици и тачки 2. после речи: "пребивалиште у" и у ставу 2. после речи: "пребивалиште у" и "суда", члану 62, члану 63. после речи: "судова", члану 64. став 1. у уводној реченици и тачки 2. после речи: "пребивалиште у" и став 2. после речи: "суда" и "пребивалиште у", у оба става, и ставу 3, члану 67. став 1. у уводној реченици и став 2. после речи: "суда" и "пребивалиште у" и став 3, члану 68, члану 69. после речи: "суда", члану 70. ст. 1. и 2, после речи: "суда" у оба става, члану 71. ст. 1. до 3. после речи: "налази у" и "територији", члану 72. ст. 1. и 2. после речи: "налази у" и "суд" и став 4, члану 73. ст. 1, 2. и 4. члану 74. ст. 1. до 3, после речи: "орган" и "пребивалиште у" у сва три става, чл. 75. и 76. после речи: "орган", у оба члана, члану 77. ст. 1. и 2, члану 78. став 1. после речи: "суд" и ставу 2, члану 79. став 2, члану 80. став 1, у уводној реченици и тачки 2, члану 81, члану 82. став 1, члану 83. став 1. тач. 2. и 3, члану 85. став 4, члану 86. став 1, члану 88. став 1, члану 89. ст. 1. и 2, члану 90. ст. 1. и 2, члану 93, после речи: "право" и "права", члану 94. ст. 1. и 2. после речи: "орган", члану 97. ст. 1. и 3, члану 99. став 1. тач. 1. и 2, члану 102. став 1. после речи: "представништво", у одређеном падежу, чл. 103. и 104, после речи: "представништво" у оба члана, члану 105. став 1. и члану 106. став 1. речи: "Социјалистичка Федеративна Републике Југославија", у одређеном падежу, замењују се речима: "Савезна Република Југославија", у одговарајућем падежу.

Члан 12.

У члану 11. ст. 1. и 2, члану 35. став 4, члану 40. став 3, члану 46. став 3, члану 48, члану 49. став 2, члану 61. став 1. тач. 1. и 2. и став 2, члану 63, члану 64. став 1. тач. 1. и 2. и став 2, члану 66. ст. 1. и 2, члану 67. став 1. тач. 2. и 3. и став 2, члану 69, члану 70. ст. 1. и 2, члану 71. ст. 1. до 3, члану 72. став 2, члану 74. ст. 1. до 3, члану 75, члану 76, члану 78. став 1, члану 83. став 1. тачка 1. и став 2, члану 92. став 2, члану 93, члану 94. став 2, члану 102.

став 1. и чл. 103. и 104. речи: "држављанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије", у одређеном падежу, замењују се речима: "југословенски држављани", у одговарајућем падежу.

У члану 11. став 1. и члану 51. став 1. речи: "држављанство Социјалистичке Федеративне Републике Југославије", у одређеном падежу, замењују се речима: "југословенско држављанство", у одговарајућем падежу.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ".

Члан 142. Закона о инсолвентности привредних друштава

*Закон је објављен у "Службеном листу РСГ", бр. 6/2002
од 8.2.2002. године.*

Члан 142.

(1) Ступањем на снагу овог закона престају да се примењују у Републици Црној Гори Закон о принудном поравнању, стечају и ликвидацији ("Службени лист СРЈ", бр. 84/89, 37/93 и 28/96) и Закон о рјешавању сукоба закона са прописима других земаља ("Службени лист СРЈ", бр. 43/82, 72/82 и 46/96) у дијелу у којем је супротан овом закону.

...

Члан 69. Закона о арбитражи

*Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 46/2006
од 2.6.2006. године.*

Члан 69.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе тридесет и прве главе (чл. 468а-487) Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91 и "Службени лист СРЈ", бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02).

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе чл. 97-100. Закона о

решавању сукоба закона са прописима других земаља ("Службени лист СФРЈ", бр. 43/82, 72/82 и "Службени лист СРЈ", број 46/96).